

rarse», FebrCard).

El mot *rostir*, dins les llengües romàniques és peculiar del fr. *rôtir*, oc. ant. *raustir* i it. *arrostire*, junt amb el català (un cast. RUSTIR, DECH té molt escassa extensió dial. i és forma manllevada del cat.: «*rustida*: asada», MzCoarasa, *Añada 'n Echo*, gloss.); en germànic és un mot peculiar de l'alt i baix alemany i el neerlandès, car l'angl. *roast* és manlleu del francès, i en danès i suec és només un tecnicisme manllevat de l'alemany; hem de suposar, doncs, que del longobard va passar a l'italià i del fràncic a la nostra llengua i a les de França; cf. Gamillscheg, *Rom Germ.* 1, 205; Kluge-M s v. *rost*; Pok., *IEW*, 868 3, cf. 829.24. En llengua d'oc, segurament a causa del grup complex *-aust-* es troba reduït a *rostir* ja en diversos textos medievals de baixa època (*PSW* s. v.) i avui té la forma *rousti* quasi pertot (*TdF*), aran. *arrosti*, només *rausti* en els Alps, i a Marsella *raști* amb el diftong simplificat en forma diferent.

DERIV : *Rostit* m [«*lo rostit*: das Gebraten», *Vocab. Cat.-Al.* de 1502, 2545; «*rostit* m.: asado, rôti», FebrCard.] «una graderia --- tota plena de plats de la fonda --- fiambres, volateria, fricandós, *rostit*s, pastisseries, confitures ---», B. de Maldà (*Excurs*, 169). *Rostida Rostidor Rostidora Rostidura, Rostilló* (*DAG*, *AlcM*, paral·lel al cast. *chicharrón* al costat d'*achicharrar*). *Rostiment, -menta Rostinall Rostita*: morfològicament deu haver d'explicar-se com a forma de compromís entre dos sinònims *rosteta* i *rostida*. +*Rostumar* ross. Nord 'socarrimar', encreuament de *socarrum* (*socarrum* = *socarrum*) amb *rostir*: «se sent pudor de cabells *rustumats*» Talteüll, 1960. *Rostada. Rostaines. Arrostrir. Enrostrigurr.*

Rosta 'llesca de pernil, de carn magra de porc' [«tall de cansalada fregit, *torrezno*, suillum segmentum frixum; ja la llesca prima de pa fregida ab suc de cansalada», Belv.; Lab. amplia molt; *DAG*], en cat. l'he sentit pronunciar pertot amb *o* tancada.¹ Jo he sentit *řôstə* a Borredà (1935), Grus i Eina (1959); *řôsta* en català occidental a Tirvia (1931), Tor (1932) i Esterri de Cardós (1934), també en el Priorat (si bé allà deien una *řôsta* per una llesqueta de pa sucada amb oli) (La Morera de Montsant, 1936). Hi coincideixen les altres dades: Alart testifica la pron. rossellonesa *rusta* usant-ho com a explicació de «sulla o tallada de carn salada» del Busa-N.; «manger --- une *rousta* de parnill (tranche de jambon)», Brousse, *La Cerd Fr*, 35; Arqués testifica formalment *řôstə* a les Borges Bl., desmentint explícitament la indicació de Bulbena (*BDLC* vi, 51).

Etimològicament s'explica com a derivat de *rostir* perquè, ho estigui o no, la *rosta* es destina en principi a ser rostida. La dita popular a la Vall d'Àneu és «*rosta* que no es cou per a tu / deixa-la cremar» (Pol, p. 29); «*rosteta*: tall de cansalada fregida» a Pauils de Flamicell (Violant, *BCEC* 1933, 287); a Borredà, la reclamava la cuinera per posar-la al foc. És, doncs, un postverbal de *rostir* (com ja explica Bruch, *ZRPb* xl, 321), i per més que l'etímon del verb tingués AU, tractant-se d'un postverbal això no compta²

Altrament el mot es formà també en llengua d'oc,

i allí la vocal ha resultat la oberta: aran. *arròsta* 'llesca o rodansa de pernil' (Bossost), 'bistec de porc' (Gessa), bearn. *roste* «tranche de pain ou de métüre ("pain de méteil") rôtie» (ja en Despouris, 2.ª quart S. XVIII, Lespy-R.; *roste, ròsto*, Palay), per St. Vicenç de gener els minyons i noies de la V. d'Aran picaven a les portes per demanar, ultra arros i altres queviures, un tall de cansalada, cantant: «Madameta, Madameta, / ballat-me ua *rosteta* / qu'en tornà de Sent Biat / vos ballarè era santat» (Arx. de Trad. Pop. de Serra Boldú, 1, 155); St. Gaudens «*arrosto*: rôtie; *arrost*: râcloire; *arroustià*: râcler, couper court; *arroustad*: râclé, ras» (Dupleich); Gers *rosto f.* «bouillon reconfortant que les gens de la noce portent aux nouveaux époux, lorsqu'il sont rentrés dans leur chambre» (Cénac-Moncaut)³

A les Garrigues anomenen *řôstə f.*, per una semblança d'aspecte amb la *rosta* torrada a una herba boscana que té certa semblança amb l'esperrallac i amb la cruixillada (L'Albigés, Margalef de M., 1935-6). *Rostar* la cassola «escutar-la amb pa» (Ivars d'Urgell, *DAG*), dit així perquè es fa amb els bocins que queden del pa rostit amb llard (cf. Spitzer, *LexikK*, 118; Bruch, *ARom* vi, 500, tots dos amb indicacions desencertades i en part útils).

CPT : *Rustifaci* 'guisat de llard i altres coses', probablement format a base del b ll *torrefactio*, derivat de *torrefacere* 'rostir' (Columella, Arnobi) amb substitució del ll. *torre(re)* per l'equivalent cat. *rostr(r)*: «en acabat de visitar a Sant Blai --- a Mitán-Camí, i en la panxeta plena d'un succulent *rustifaci*, se posen a buscar crevetes per aquella esplanada», Vergés P. (*Espurnes* v, 115), «lo *rustifaci*, generalment llardat, en este dijous serà la clàssica *cassola gelada*» Moreira (*Folk. Tort*, 255) +*Restiput* pall. 'pudor de cremat' («*restiput* si sent, calcarès si creme», Violant, *Misc Fabra*) dissimilació de *rostr(t)* *put*, amb l'adjectiu *put, puda*, de PUTIDUS (que figura en *La Puda*, i en *gat-put*) 'gat pudent, gat silvestre'. *Mig-raust*, manllevat de l'oc. *mieg-raust*, pròpiament 'mig rostit': «no ús de totes salses, sinó les espesses bollides, o salsa de pago e luxell, e *mig-raust* mesclat ab girofle e ab gingebre vert», Eiximenis (*Terç, NCl* vi, 51); d'on el cast. *mirrausta* [1525, Rob. de Nola, *DECH* v, 101 12].

Rosbif [*DOrt*], de l'angl. *roast beef* 'vedella rostida'.

¹ Dubto que existeixi la pronúncia *řôsta* que li atribueix Bulbena, deguda segurament a un malentès de la grafia del Belv., on ò significa o; *AlcM* el dona amb o a quatre comarques del Princ., i o al Penedès i Garrotxa, però també en dubto i sospito que tot ve d'allò. —² En efecte hi hagué antigament l'adj. postverbal *rost, -a*, 'rostit, -da', del qual *rosta* venia a ser la forma substantivada: «coniylls ab salsa *rosta*» en el *Libre dels Mariners* del Cançoner Aguiló. I en el llibre de Cuina de StSoví hi ha recepta de «salsa *rosta* a conills en ast», i «salsa *rosta* a conills se fa axí --- à hom salsa ['espècies'] --- ab vinagre --- e met-hi hom les teules calentes» (bocins de teula roents per dar-li gust de cremat)